

Remissvar

Stockholm 2024-08-16

Till: Lena.Persson@skane.se

Region Skånes läkemedelsstrategi - förslag

Läkemedelsindustriföreningen (Lif) har den 10 juli 2024 - via den regionala gruppen Lif Södra - erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat förslag till ny läkemedelsstrategi. Så väl den nationella som de regionala läkemedelsstrategierna är av stor betydelse för Lif och medlemsföretagen. Det är därför mycket uppskattat att Regionala enheten för läkemedel bjöd in till diskussion inför framtagandet av Region Skånes nya läkemedelsstrategi och nu erbjuder möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Allmänna synpunkter

Lif uppskattar att strategin knyter an till Nationella läkemedelsstrategin vilket tydliggör att den regionala arbetet är en viktig del av den nationella utvecklingen. Genom den tydliga kopplingen till den nationella läkemedelsstrategin täcks de viktigaste läkemedelsnära frågorna in. Av särskild betydelse är att tillgänglighet omfattar både nya och gamla läkemedel och att utveckling av nya läkemedel samt att läkemedelsutveckling och kliniska läkemedelsprövningar blivit en tydligare del av strategin. Vidare noterar Lif att de viktiga frågor som fått allt större betydelse under senare år finns med. Det gäller särskilt antibiotikaresistens, läkemedelsförsörjning, beredskap och revideringen av läkemedelslagstiftningen vilka alla är frågor som även Lif prioriterar i det egna arbetet.

Sammantaget har Lif inga direkta invändningar mot någon del i strategin men det finns delar som kan förtydligas och förstärkas. Det gäller särskilt den positiva utveckling som skett inom Region Skåne vad gäller life science i form av forskning, innovation och tillväxt vilket exemplifieras av i Region Skånes Strategi för forskning och innovation inom hälso- och sjukvård samt strategin för framtidens universitetssjukvård. Denna utveckling saknas i omvärldsanalysen där skrivningen är i princip densamma som i den nuvarande strategin. Lif föreslår att något om den utveckling som skett läggs till i det tredje stycket från slutet i omvärldsanalysen samt att det läggs till en mening om näringslivsperspektivet i det avslutande stycket i omvärldsanalysen där vikten av att belysa läkemedlets hela livscykel beskrivs.

En av synpunkterna som Lif lämnade inför den nuvarande läkemedelsstrategin var att det saknades en tydligare koppling till Region Skånes budget där det 2020 beskrevs att utvecklingen av nya effektiva läkemedel i kombination med förbättrade diagnostikmöjligheter ska ses som en investering, inte bara för hälsa, utan också för en god social och ekonomisk utveckling. Vad Lif kan se saknas motsvarande skrivning i budgeten för 2024 men Lif föreslår trots det att denna aspekt lyfts in tydligare i den nya strategin. Det kan exempelvis göras genom att utveckla beskrivningen i punkt sju om de ekonomiska styrsystemen där det redan beskrivs att läkemedel ska ses som en del i helheten. Det kan även göras genom att utveckla resonemanget om undanträngningseffekter i omvärldsanalysen genom att beskriva att det även

finns risk för att värdefulla läkemedel trängs undan av andra insatser i hälso- och sjukvården som inte utvärderats på samma noggranna sätt som läkemedel. Lif föreslår att formuleringen i 8.2 [...] *utmönstring av icke effektiva metoder* [...] även används i 6.2, punkt två i stället för *Utmönstring av onödig läkemedelsbehandling*.

Specifika synpunkter

Näringslivsperspektivet och samverkan

I förslaget till ny läkemedelsstrategi nämns samverkan med näringslivet endast i samband med behovet av ökad kunskap om flödena av olika läkemedelsrester i miljön och genomförande av kliniska läkemedelsprövningar. Det är viktiga områden för samverkan men Lif ser att det finns ytterligare områden i läkemedelsstrategin där samverkan med näringslivet bör lyftas fram. Det gäller särskilt arbetet med implementering och uppföljning av nya läkemedel. Det finns till exempel stora möjligheter till en närmre samverkan kring den sista punkten under 8.2 gällande metodutveckling och omvärldsbevakning för att driva utvecklingen inom RWD i syfte att regioner, företag och andra aktörer ska kunna genomföra den uppföljning som de har behov av.

Ett annat viktigt område är information och kompetensutveckling. Lif anser att det är viktigare att vården har tillgång till rätt information för en effektiv och säker läkemedelsanvändning än att informationen är producentoberoende. Den information och kompetensutveckling som företagen tillhandahåller är ett viktigt komplement till regionens verksamhet. Lif ser gärna en ökad samverkan med regionen för att finna transparenta, professionella och moderna sätt att integrera företagens information, kunskap och kompetens i arbetet med att säkerställa att rätt information ska vara tillgänglig.

Ett annat område för samverkan är den beskrivna kritiska framgångsfaktorn att en adekvat finansiering ska kunna säkerställas utifrån prognosen för läkemedelskostnaderna. Lifs erfarenhet är att Region Skåne hittills varit framgångsrik vad gäller både prognostisering och finansiering av läkemedelskostnaderna. Den generella ekonomiska situationen för regionen är dock utmanande för den fortsatta finansieringen. I denna situation är det än viktigare att hantera läkemedel som en del av de totala kostnaderna för hälso- och sjukvården så att det är möjligt att använda nya läkemedel som minskar andra sjukvårdskostnader. En utveckling av nuvarande informationsutbyte mellan läkemedelsföretagen och regionen kan bidra till att ytterligare utveckla arbetet med horizon scanning och prognostisering. Lif har också genom *Handlingsplan för ett modernt läkemedelssystem* visat att det finns en vilja att diskutera samarbete för att gemensamt säkerställa långsiktigt hållbara läkemedelskostnader.

Lif Södra

Samverkansmötena mellan Region Skåne och Lifs regionala grupp Lif Södra har utvecklats på ett mycket positivt sätt under de senaste åren vilket är uppskattat och värdefullt både för medlemsföretagen och Lifs kansli. Möjligheten att på detta sätt öka förståelse för varandras perspektiv och gemensamt diskutera lösningar ser Lif som en framgångsfaktor inom alla tre fokusområden i strategin. Lif föreslår därför att en god dialog med näringslivet läggs till som en generell framgångsfaktor.

Kliniska prövningar

Som beskrivs i förslaget till den nya läkemedelsstrategin är genomförandet av kliniska läkemedelsprövningar en komplex process som kräver samordning. De kritiska framgångsfaktorer som beskrivs under 8.2 är alla mycket relevanta och viktiga men Lif ser behov av att ytterligare förstärka dessa genom att belysa den internationella konkurrensen, behovet av att aktivt marknadsföra de svenska möjligheterna samt behovet av att både arbeta regionalt och nationellt. Eventuellt ser Region Skåne även särskilda möjligheter inom Öresundsregionen.

Tillgänglighet till nya läkemedel

Region Skåne har tidigare agerat ansvarsfullt och innovativt för att aktivt förbättra möjligheterna att införa nya läkemedel på ett effektivt sätt. Initiativen har inte alltid uppskattats av medlemsföretagen och Lif initialt men över tid har Region Skåne på ett tydligt sätt bidragit till en nödvändig och positiv utveckling. Lif har i *Handlingsplan för ett modernt läkemedelssystem* beskrivit de nästa steg som behöver tas och Region Skåne är en viktig samarbetspart för att initiera och genomföra det arbetet. Detta återspeglas delvis i förslaget till ny läkemedelsstrategi, främst i den kritiska framgångsfaktorn i punkt tre under 6.2 vad gäller ändamålsenliga och hållbara upphandlingar och förhandlingar som bidrar till konkurrens, utveckling och innovation. Lif föreslår att det på lämpligt sätt beskrivs att Region Skåne har en fortsatt ambition att vara pådrivande både regionalt och nationellt.

Övrigt

Hållbarhet

Förslaget till ny läkemedelsstrategi uppmärksammar på flera ställen olika miljöaspekter. Lif instämmer i att läkemedel och miljö är en viktig fråga men har i det egna arbetet valt ett bredare hållbarhetsperspektiv med huvudområdena Etik och transparens, God hälsa och tillgång till läkemedel och Minskad miljöpåverkan.

Patientperspektiv

Ett av de övergripande målen för läkemedelsbehandling och läkemedelshantering är att invånarna i Region Skåne ska ges möjlighet att vara delaktiga i sin läkemedelsbehandling. Utöver det saknas ett tydligt patientperspektiv, särskilt vilken roll patientrepresentanter har som experter i utvecklingen av de områden som strategin omfattar. Patientperspektivet stärks på ett tydligt sätt genom ikraftträdandet av den nya HTA-förordningen genom att både enskilda patienters expertis och patientföreträdarnas roller regleras. Det är viktigt att även Sveriges och svenska patienters perspektiv reflekteras i EU-bedömningarna vilket kan ske genom en tydligare involvering av patientföreträdare i Region Skånes arbete. I ett längre perspektiv kan det bidra till att förbättra läkemedelshantering/-behandling inte bara i Skåne utan även nationellt och inom hela EU.

Ordval

Genomgående används ordet *säker* i samband med läkemedelsbehandling, läkemedelsförsörjning. Det kan uppfattas som att läkemedelsanvändningen idag är osäker i betydelsen att

De forskande
Läkemedelsföretagen

själva läkemedlen är osäkra. I vissa fall kan alternativ till ordet *säker* vara orden *robust* eller *hållbar*.

Avslutningsvis är det positivt att de kritiska framgångsfaktorerna ska brytas ner i en handlingsplan med ambitionen att kunna mäta att de övergripande målen nås. Lif Södra och Lifs kansli bidrar gärna i detta arbete på det sätt som är önskvärt.

Med vänliga hälsningar

Karolina Antonov
Tf Generalsekreterare